

Θέμα 3ο: Σάββατο 22 / Κυριακή 23 Οκτωβρίου 2022

«28η Οκτωβρίου 1940»

Σήμερα παιδιά θα μιλήσουμε για ένα θέμα που οι περισσότεροι το ξέρετε από τα σχολεία σας... κι αυτό είναι το έπος του 1940. Θα το προσεγγίσουμε όμως λίγο διαφορετικά.

Τι γιορτάζουμε την 28η Οκτωβρίου; Ξέρουμε;

..... (τα παιδιά απαντούν)

Γιορτάζουμε την νίκη μας κατά των Ιταλών, όταν ξημερώματα της 28ης Οκτωβρίου του 1940 μας κήρυξαν τον πόλεμο....

Και γιατί είναι τόσο σημαντική αυτή η νίκη και τη γιορτάζουμε ως εθνική εορτή;

..... (τα παιδιά απαντούν)

Ας δούμε μαζί τα γεγονότα για να καταλάβουμε κάπως καλύτερα...

Στην Ευρώπη παιδιά είχε ήδη ξεσπάσει ο Β' Παγκόσμιος πόλεμος. Από τη μία πλευρά ήταν οι δυνάμεις του Άξονα όπως λέγονταν. Ποιες ήταν αυτές; .... Η Γερμανία, η Ιταλία και η Ιαπωνία. Από την άλλη πλευρά ήταν οι Σύμμαχοι με επικεφαλής την Αγγλία (αργότερα μπήκαν και η Ρωσία και οι ΗΠΑ στις συμμαχικές δυνάμεις). Μία προς μία όλες οι χώρες έμπαιναν στον πόλεμο. Οι δυνάμεις του Άξονα έως τον Οκτώβριο του 1940 είχαν ήδη κατακτήσει την Πολωνία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, το Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, τη Δανία, τη Νορβηγία... και ήταν αήττητες. Δεν είχαν χάσει σε καμία μάχη!

Η Ελλάδα δεν ήθελε να εμπλακεί στον πόλεμο. Η Ιταλία μάς προκαλούσε, αλλά εμείς κρατούσαμε ουδέτερη στάση. Μετά από μία σειρά προκλήσεων, μία από τις οποίες ήταν και ο τορπιλισμός της φρεγάτας "Έλλη" την ημέρα του Δεκαπενταύγουστου στο λιμάνι της Τήνου, όπου ο κόσμος είχε συγκεντρωθεί για να πανηγυρίσει την Κοίμηση της Παναγίας μας, η Ιταλία αποφάσισε να τελικά να μας επιτεθεί.

Έτσι τα ξημερώματα της 28ης Οκτωβρίου του 1940 στις 3 το πρωί, ο Ιταλός πρέσβης στην Ελλάδα Εμμανουέλε Γκράτσι επισκέπτεται το σπίτι του Έλληνα Πρωθυπουργού Ιωάννη Μεταξά και του δίνει τελεσίγραφο. Η Ιταλία ζητά την παράδοση της χώρας, αλλιώς σε 3 ώρες οι Ιταλικές δυνάμεις θα πλήξουν την Ελλάδα.

Ο Πρωθυπουργός διαβάζει το τελεσίγραφο και απαντά στα γαλλικά (αυτή ήταν η γλώσσα που επικοινωνούσαν):

-Alors, c' est la guerre! (δηλ. "Ωστε, έχουμε πόλεμο!")

και μετά από ένα σύντομο διάλογο, ο Ιταλός πρέσβης φεύγει από το σπίτι του πρωθυπουργού. Η ιταλική επίθεση ξεκινά στις 5.15 και στις 6 οι Έλληνες ξυπνούν με τις σειρήνες του πολέμου.

Αυτό που είναι θαυμαστό και πρωτοφανές στην παγκόσμια ιστορία είναι το πώς υποδέχθηκαν οι Έλληνες την είδηση του πολέμου. Παρόλο που η Ελλάδα ήταν αδύναμη χώρα με μικρό σε αριθμό και εξοπλισμό στρατό, παρόλο που η Ιταλία ήταν υπερδύναμη εκείνη την εποχή και λογικά θα συνέτριβε κάθε ελληνική αντίσταση, οι Έλληνες σαν να περίμεναν από καιρό αυτή την ευκαιρία ξεχύθηκαν στους δρόμους με χαμόγελα και στρατολογούνταν με χαρά βάζοντας και ...μέσον ακόμα για να πάνε στην πρώτη γραμμή του μετώπου.

Σ' αυτόν τον ελληνοϊταλικό πόλεμο η Ελλάδα μας νίκησε, αντιμετωπίζοντας με επιτυχία τον πολυάριθμο και καλά εκπαιδευμένο ιταλικό στρατό με τα εξελιγμένα όπλα του και έναν πολύ βαρύ χειμώνα που έκανε αβάσταχτη την πορεία στα βουνά της Πίνδου.

Θα διαβάσουμε ένα απόσπασμα από ένα άρθρο από εφημερίδα της εποχής, που δημοσιεύτηκε μία μέρα μετά την κήρυξη του πολέμου, στις 29/10/1940, για να μεταφερθούμε στο κλίμα της εποχής εκείνης. Τα ακριβή γεγονότα της επίσκεψης του Ιταλού πρέσβη δεν αποτυπώνονται επακριβώς, γιατί οι δημοσιογράφοι δεν είχαν πλήρως ενημερωθεί για αυτά, αλλά αυτό έχει μικρή σημασία. Το άρθρο γράφτηκε στην καθαρεύουσα εμείς όμως θα το αποδώσουμε στη δημοτική...

Έχει τίτλο : "**Το ΣΤΙΛΕΤΟ**"*

«... Τον πόλεμο αυτόν δεν τον ζητήσαμε, δεν τον προκαλέσαμε, δεν τον θελήσαμε. Μας επιβλήθηκε. Μας επιβλήθηκε κατά τον χυδαιότερο... τρόπο... Όταν ακούστηκαν με σιωπηλή απάθεια οι προκλήσεις (των Ιταλών), όταν κατεβλήθη κάθε προσπάθεια (από ελληνικής πλευράς) να αγνοηθεί και η ίδια η ταυτότητα αυτών που έπνιξαν αγκυροβολημένη την "Ελλη", στο τέλος, επειδή υπήρχε φόβος (στους Ιταλούς) μήπως τελικά δεν γίνει πόλεμος, κατέφθασε χθες ο κ. Γκράτσι στο σπίτι του Πρωθυπουργού της Ελλάδας στις 3 το πρωί και του ζήτησε, πρόχειρα, την άδεια να μας καταλάβει. Την άδεια να καταλάβει την Κέρκυρα, την Ήπειρο, την Κρήτη, τον Πειραιά, κάτι «στρατηγικά σημεία», χρήσιμα στους Ιταλούς. Και όταν και σε αυτό το αυθάδες αίτημα δεν του δόθηκε αμέσως απάντηση, αμέσως δήλωσε ότι οι Ιταλοί θα εισβάλλουν μετά από 3 ώρες στο έδαφός μας.

- Τότε αποτελεί κήρυξη πολέμου το διάβημά σας... (αποκρίθηκε ο Έλληνας πρωθυπουργός)

Ο πρεσβευτής δεν απάντησε, αλλά γύρω στα ξημερώματα μετά από ούτε καν 3, αλλά 2 ώρες, απάντησαν από ξηράς και αέρα οι Ιταλοί. Πάνω από τα σύνορα της Αλβανίας επιχειρήσαν να προσβάλουν τις θέσεις μας. Εδώ έφθασαν με τα αεροπλάνα τους και τις βόμβες τους και χτύπησαν την Πάτρα, την Κόρινθο, το Τατόι. Γιατί;

Γιατί κατά βάθος είναι μωροί (χαζοί). Γιατί έχοντας ανάγκη να νικήσουν ...πίστεψαν ότι εδώ στην Ελλάδα θα τους δοθεί η εύκολη νίκη και ότι εδώ θα συναντήσουν ανθρώπους που θα τακτοποιήσουν με τους αριθμούς την τιμή τους και θα μετρήσουν τα όσα έχουν πυροβόλα και αεροπλάνα και άρματα μάχης και άμα πειστούν ότι δεν έχουν ούτε το ένα δέκατο εκείνων τα οποία διαθέτουν οι Ιταλοί, θα παραδώσουν τη γη τους στους στρατούς τους αμαχητί (δηλ. χωρίς μάχη) και αμαχητί τα μάγουλά τους στα χτυπήματα...

Πότε η Ελλάδα παραδόθηκε αμαχητί; Πότε νικήθηκε πριν ποτίσει το χώμα της με την τελευταία ρανίδα του αίματός της; Σε ποια στιγμή έκανε λογαριασμούς των δυνάμεών της προς τις δυνάμεις του αντίπαλού της, για να μάθει έπειτα αν έχει τη δυνατότητα να υπερασπίσει την τιμή της; Κράτος μικρό με ιστορία μέγιστη, μητέρα που θηλάζει την υφήλιο, φάρος λαμπρότατου φωτός, η Ελλάδα... έδωσε σ' όλη την ανθρωπότητα όχι μόνο τη ζωή, το φως, τον πολιτισμό, τα γράμματα και τις τέχνες, αλλά και το παράδειγμα της αυτοθυσίας, του ηρωισμού, τη Σαλαμίνα, τις Θερμοπύλες, το Ζάλογγο, το Σούλι, το Μεσολόγγι...

Κληρονόμοι πλούτου τόσο μεγάλου,... πώς μας φαντάστηκαν τώρα να σκύβουμε μπροστά... στις μηχανοκίνητες μονάδες, αποφασίζοντας να παραδώσουμε την Ιστορία μας στους αριθμούς, και στα πετρέλαια την τιμή μας;

***

Θα πεθάνουμε όλοι. Χωρίς να πρέπει, χωρίς να το θέλουμε. Γιατί όταν ο πόλεμος εξερράγη ...προσπαθήσαμε με κάθε τρόπο να έχουμε την φτωχή μας ευτυχία σε μία γωνία απυρόβλητη (δηλ. που δεν μπορούσε κάποιον να την βάλλει, βλάψει) και τίμια. Δεν είχαμε εχθρότητες, δεν είχαμε μίσση. Θελήσαμε να μείνουμε έξω από τον αγώνα των άλλων... Δεν προκαλέσαμε κανένα, δεν απατήσαμε κανένα... Εκεί στη γωνία που ελπίζαμε ότι δεν θα μας φτάσουν οι σφαίρες, παρουσιάστηκε ξαφνικά το σιλέτο.

Θα το υποδεχθούμε -το υποδεχθήκαμε ήδη- με το μέτωπο ψηλά, με το στήθος προτεταμένο, με τα χέρια κρατώντας όπλα, με κάτι ανώτερο από το χάλυβα, τα αεροπλάνα και το πετρέλαιο: με το θάρρος και τα φτερά της ψυχής. Θα πεθάνουμε όλοι, χωρίς να πρέπει και χωρίς να το θέλουμε. Και αν οι Ιταλοί κατορθώσουν να νικήσουν ένα λαό ο οποίος έχει αποφασίσει να πεθάνει, ε, τότε θα είναι η πρώτη μεγάλη και παράδοξη νίκη τους, από αιώνες. Αλλά αυτό δεν θα συμβεί. Η Ελλάδα θα νικήσει, θα νικήσει η αυτοθυσία, το θάρρος, η Ιδέα - και το σιλέτο θα ηττηθεί...»

Η Ελλάδα νίκησε όπως ξέρουμε παιδιά, με τη βοήθεια του Θεού και τη Σκέπη της Παναγίας μας, την οποία έβλεπαν πολλοί στρατιώτες ως μαυροφορεμένη γυναίκα να τους καθοδηγεί εκεί στα βουνά της Πίνδου. Γι' αυτό κι εμείς γιορτάζουμε στις 28 Οκτωβρίου μαζί με την εθνική μας γιορτή και την Αγία Σκέπη Της, γιατί κάτω από τη Σκέπη και την προστασία Της νικήσαμε τους Ιταλούς.

Η νίκη δεν ήταν καθόλου εύκολη όπως καταλαβαίνετε... 13.000 περίπου Έλληνες έχασαν τη ζωή τους στα αλβανικά βουνά, ενώ πάνω από 11.000 τάφηκαν πρόχειρα στα πεδία των μαχών, εκεί που έχασαν τη ζωή τους. Ο χειμώνας ήταν δριμύς. Περίπου 25.000 έπαθαν κρυοπαγήματα και υπολογίζεται ότι 1 στους 4 ακρωτηριάστηκε (δηλ. κόπηκε κάποιο μέλος του σώματός του) για να μην πεθάνει.

Σ' αυτό τον πόλεμο παιδιά όλοι πολέμησαν. Ο καθένας όπως μπορούσε. Οι Ηπειρώτισσες γυναίκες μετέφεραν στην πλάτη τους σε ξύλινες κάσες τα πολεμοφόδια, φαγητό και ρούχα για τον στρατό (φανταστείτε πάνω από 30 κιλά κάθε κάσα). Φορτωμένες ανέβαιναν τις χιονισμένες κορυφές σε μία πορεία περίπου 18 ωρών... Η συμβολή τους ήταν καθοριστική γιατί χωρίς αυτές οι στρατιώτες μας δεν θα μπορούσαν να πολεμούν... Οι γυναίκες στην υπόλοιπη Ελλάδα έπλεκαν ασταμάτητα φανέλες, κάλτσες και ζεστό ρουχισμό για τους στρατιώτες στο μέτωπο, ενώ κάποιες υπηρετούσαν εθελοντικά ως νοσοκόμες στα νοσοκομεία... Όλοι βοηθούσαν...

Η ορμή των φαντάρων μας ήταν τέτοια που όχι μόνο σταμάτησαν τις ιταλικές δυνάμεις κατά την προέλασή τους στα ελληνικά εδάφη, αλλά τις κυνήγησαν κιάλας, μπήκαν οι Έλληνες και μέσα στην Αλβανία! Απελευθέρωσαν την Κλεισούρα, το Αργυρόκαστρο, το Τεπελένι, την Κορυτσά...

Τι καταλάβαμε από αυτό το άρθρο αυτό που διαβάσαμε; Τι κλίμα κυριαρχούσε τότε; Πήγαιναν οι Έλληνες με μισή καρδιά να πολεμήσουν;

..... (τα παιδιά απαντούν)

Όχι παιδιά. Το αντίθετο. Πήγαιναν με το χαμόγελο στα χείλη και με την καρδιά τους. Παρόλο που οι Ιταλοί όπως είπαμε ήταν περισσότεροι και είχαν καλύτερα όπλα. Και οι Έλληνες το ήξεραν αυτό. Το κλίμα όμως ήταν μάλλον χαρούμενο... παρά πολεμικό.

Η νίκη μας παιδιά αυτή, η οποία ήταν και η πρώτη νίκη συμμαχικών δυνάμεων κατά του Άξονα ήταν πολύ σημαντική. Όχι μόνο για εμάς, αλλά και για τον κόσμο ολόκληρο, αφού αναπτέρωσε το ηθικό των Συμμάχων και απέδειξε ότι οι δυνάμεις του Άξονα δεν ήταν αήττητες. Αλλά και για έναν ακόμα λόγο... Ανάγκασε τη Γερμανία να προστρέξει σε βοήθεια της Ιταλίας στην Ελλάδα, και να καθυστερήσει την επίθεσή της στη Ρωσία, η οποία έγινε τον χειμώνα του

'41 και στην οποία οι Γερμανοί ηττήθηκαν, καθώς δεν είχαν συνηθίσει να πολεμούν με τόσο κρύο.

Τελικά τον Απρίλιο του '41 οι Γερμανικές δυνάμεις κατέλαβαν την Ελλάδα για 3,5 περίπου χρόνια μέχρι την απελευθέρωση... Ήταν τα δύσκολα χρόνια της κατοχής.

Όμως αυτό που πρέπει να κρατήσουμε από αυτή τη γιορτή είναι το φρόνημα των Ελλήνων.

Να έχουμε κι εμείς αυτό το φρόνημα παιδιά... αυτή τη λεβεντιά που μας χαρακτηρίζει και ως λαό... Δεν προκαλούμε, δεν θέλουμε τον πόλεμο, ούτε μισούμε κανένα γείτονά μας. Όμως αν κάποια στιγμή έρθουν τα πράγματα έτσι και η Πατρίδα μάς καλέσει να την υπερασπιστούμε, τότε, με θάρρος και με παλληκαριά να το δεχτούμε και να μην κάνουμε πίσω. Να μην κρυφτούμε. Δεν ταιριάζει αυτό σ' εμάς. Να έχουμε θάρρος και αυταπάρνηση και με τη βοήθεια του Θεού τα πράγματα θα πάνε κατ' ευχήν.

Λέει ένας ψαλμός "...οὔτοι ἐν ἄρμασι καὶ οὔτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα..." (ψαλμ.19), δηλαδή εκείνοι μεν οι εχθροί έρχονται εναντίον μας με πολεμικά άρματα και με το φοβερό ιππικό τους (με την πολεμική τους δύναμη δηλαδή). Εμείς όμως με το παντοδύναμο όνομα του Κυρίου και Θεού μας θα θριαμβεύσουμε εναντίον τους.

...

Μακάρι παιδιά να μην χρειαστεί ποτέ να πολεμήσουμε, γιατί ο πόλεμος δεν είναι ευχάριστο γεγονός, ούτε εύκολο... Όμως αν χρειαστεί να το κάνουμε με θάρρος, πίστη στον Θεό και ηρωισμό.

Έρωας παιδιά δεν είναι κάποιος που δεν φοβάται. Έρωας είναι αυτός που ξεπερνά τον φόβο του για να υπηρετήσει κάτι ανώτερο... όπως είναι η Πατρίδα: Η χώρα που γεννηθήκαμε, ο τόπος που ζούμε και που έχουμε τις καλύτερες αναμνήσεις μας, η χώρα που γεννήθηκαν οι γονείς και οι παππούδες μας. Αυτός ο τόσο όμορφος και ευλογημένος τόπος μας.

Ας θυμόμαστε κι ας έχουμε για **παράδειγμα** όλους εκείνους που πολέμησαν με λεβεντιά και ηρωισμό και που θυσιάστηκαν πολλοί απ' αυτούς, για την τιμή τους και για να είμαστε εμείς σήμερα ελεύθεροι...

* Άρθρο του Γ. Βλάχου - εφημ. "Η Καθημερινή" - 29/10/2018

Σημ: Όσα στο άρθρο είναι μέσα σε παρένθεση με πλάγια γράμματα έχουν επεξηγηματικό σκοπό. Είναι στην ευχέρεια του Κατηχητή αν θα τα προσθέσει για να βοηθήσει στην κατανόηση του κειμένου.